

מִטּוֹת מִסְעֵי

בעלון נעסוק בתוכן שיעור 588 שנערך ביום ב' ברמת השרון ברחוב הקוצר 2, בשעה 19:00, במדרשת "ברינה יקצור", בנשיאות מו"ר הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל.

עלון מס' 475 שנה י' העלון מוקדש לע"נ הרה"ג יעקב אדלשטיין זצ"ל כ"א תמוז תש"פ

999 פ' 1829

מִטּוֹת - תוכן ענייני הפרשה

- פרשת נדרים ושבועות והתרתם.
- מלחמת בני ישראל במדיינים, והריגת בלעם ומלכי מדין.
- פינחס בן אלעזר בראש 12,000 איש - אָלֶף לַמָּטָה - נוקמים את נקמת ה', נלחמים במדין ולוקחים שלל רב.
- חלוקת השלל, ללוחמים, לאלעזר הכהן, לעדה, וללויים.
- דיני הכשרת הכלים משלל מדין והגעלתם.
- תרומת קציני הצבא - תכשיטי הזהב למשכן.
- בקשתם של בני ראובן ובני גד להיאחז בעבר הירדן המזרחי.
- משה רבינו הסכים לבסוף לבקשתם, וציווה אותם לקיים את דברי התנאי, להילחם יחד עם בני בכניסה לארץ.

מִסְעֵי - תוכן ענייני הפרשה

- רשימת 42 המסעות שהלכו בני ישראל, ביציאתם ממצרים ועד ערבות מואב על ירדן ירחו.
- מצות הריגת יושבי כנען, ומצות עקירת עבודת האלילים.
- גבולות ארץ ישראל.
- רשימת הנשיאים שיחלקו את ארץ ישראל לבני שבטם.
- הצווים להקדיש מנחלת ישראל 48 ערים, מתוכן 42 ללויים, ושש ערים למקלט מגואל הדם.
- עונש הרוצח במזיד והרוצח בשוגג.
- בקשת בני מנשה בעניין נחלת בנות צלפחד, ציווי ה' שאשה שיורשת נחלה, תנשא רק לבן השבט של אביה, ולבנות צלפחד הותר להנשא לטוב בעיניהם ממשפחת בני אביהן בלבד (והן נישאו לבני דודיהן משבט מנשה).

"אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל..." (לג, א)

אמרו חז"ל במדרש תנחומא: למה זכו מסעות אלה להיכתב בתורה? אלא מפני שקיבלו את ישראל במדבר והיו אורחיהם (דהיינו שבני ישראל התארחו במדבר, והמדבר אירח אותם) - עתיד הקב"ה לתת שכר טוב למדבר, שעכשיו הוא יבש וחסר כל, אבל לעתיד לבוא יהפוך המדבר לישוב ויהיו בו מים רבים ועצים רבים. ומכאן ילמד האדם קל וחומר מהמדבר, שאף-על-פי שאין בו דעת - יפרע לו הקב"ה שכרו על שאירח את ישראל, כך כל המארח תלמיד חכם בתוך ביתו ונותן לו מזון ומהנהו מנכסיו - על אחת כמה וכמה שיקבל שכר כפול ומכופל מאת הקב"ה!

מוסר עצום למדים מכאן, הלא המדבר שקיבל את ישראל לאורחים, לא עשה זאת במחשבה תחילה ולא היתה לו אפשרות להתנגד לזה ובכל זאת, כיון שסוף סוף באה על ידו טובה לעם ישראל אין הקב"ה מקפח שכרו ופרסם בתורה את שמות המקומות בהם חנו כדי להוקיר להם טובה - קל וחומר כשאדם מיטיב לזולתו בכוונה תחילה וברצון טוב ודאי שיהיה שכרו כפול ומכופל לאין ערוך!

[הכתב והקבלה]

שבבת זו נקרא את פרשיות מטות ומסעי, ובכך אנו מסיימים את חומש במדבר - חומש הפקודים. סיפר הרב ליאור גלזר שליט"א: "לפני מספר שנים, זכתה בחורה מסמינר 'וולף' בבני ברק, להתחתן עם בחור ישיבה. באולם הכינו שולחן כבוד ארוך וסגוני המיועד לחתן ולרבנים החשובים, גם מנהל הסמינר הוזמן לשבת בשולחן הכבוד, האולם היה מלא עד אפס מקום!

באמצע המנה הראשונה הגיעו רבנים נוספים ולפתע אחד מבחורי הישיבה רץ הישר אל מנהל הסמינר ואמר: "יסלח לי כבוד הרב, אבל צריך לפנות את המקום לרבנים החשובים שהגיעו". הרב הרגיש בושה גדולה לקום ולחפש מקום אחר "נו, קום בבקשה!" הפציר הבחור בחוצפתו והרים את הצלחת של הרב! הרב וולף לא תאר שתהיה לו כזאת בושה לרדת משולחן הכבוד ולחפש מקום בין השולחנות המלאים! ממשיך הרב - "באותו הרגע נזכרתי בדברי מרן הרב חיים קנייבסקי שליט"א; "כשמבזים אותך ואתה שותק, זאת שעת רצון גדולה מאוד לבקשות"... ירדתי בבושת פנים משולחן הכבוד והחלטתי לנצל את המעמד ומלמלתי בליבי "רבנו של עולם, אתה יודע כמה גדולה הבושה והביזיון שאני עובר ברגעים אלו, אני מבקש שתשלח זיווג לבחורה פלונית בסמינר שלנו, שהגיעה לגיל 36 ועדיין לא מצאה את זיווגה". לא תאמינו - ממשיך הרב - "לאחר כמה ימים בלבד, הציעו לאותה בחורה מבוגרת שידוך ולאחר כמה פגישות, זכו השניים להיתארס ולהקים משפחה לתפארת!

על הפסוק בתחילת פרשת מסעי: "אֵלֶּה מִסְעֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", אמר מרן הרב אהרן ליב שטיינמן זצ"ל: כל אדם עובר בחייו מסעות רבים, מהם פשוטים ומהם מרפבים. גם 'מסע' לבנק ו'מסע' הביתה, מסע ל'חידר' של הילד או לקופת חולים - גם הם אינם סתמיים. לכל אחד מסעות שונים ומשונים, והתרחשויות המיוחדות לו, ומיוחד לו גם אפן התנהלותו בהם. ואומרים לאדם - שים לב, עברת כל כך הרבה מסעות, האם למדת מהם משהו? או אולי הסתובבת בהם כאילו הכל מקרי, כאילו יש כאן איזשהו גלגל ענק, שמסתובב ואין אתה רואה לו מטרה ותכלית?! לא לחנם אומר המדרש: "התחיל אָבִיו מוֹנֵה כָּל הַמַּסְעוֹת", ולא אָמַר לוֹ: יוֹדֵעַ אֶתְּהָ מְדוּעַ קִבַּלְתָּ כָּאֵן מִכָּה זֶה? מִשׁוּם שְׁנֵהֲגַת לֹא כְּשׁוֹרָה בְּעֵינַי פְּלוֹנִי! וְצַעַר שֶׁהָיָה לוֹ - יוֹדֵעַ אֶתְּהָ מִשׁוּם מָה בָּא? מִשׁוּם חֲטָא זֶה שְׁעָשִׂיתָ... אם כן, התורה פִּרְטָה את המסעות, כדי שנבין שאין כאן כל מקרה, כדי שהמסעות שבחיי האדם לא יעברו ל'ידו', אלא יִשְׁפִּיל וְיִלְמַד אֶת הַלְקַח הַנִּכּוֹן.

כך גם לגבי הסיפור שבו פתחנו, אמר הרב שטיינמן זצ"ל: "אדם שמקבל צער וביזיונות ושותק, כל עוונותיו מתכפרים לו באותו רגע וברכותיו מתקבלות!"

פעמים אדם 'מסתובב' לו בתסכול ואומר לעצמו; 'אם הייתי עושה כך או אחרת... אולי הייתי צריך ללכת למקום פלוני ואולי לא הייתי מוכרח ללכת, וכהנה וכהנה, מלמדת אותנו התורה, שזה היה מאת ה' - השאלה היא, מה הדבר שעשית בא ללמד אותך?... היוצא מכל זה הוא שכדאי שנאמץ לעצמנו את הפסוק שאומר דוד המלך [תהלים לו, כג]: "מה' מַצְעֵדִי גִבֵּר כּוֹנְנֵנו וְדַרְכּוֹ יַחְפֵּץ". ישמע החכם ויוסיף לקח.

”והקריתם לכם ערים ערי מקלט... ונס שמה רצח מכה נפש בשגגה” (מסעי - לה, יא)

מפסוק זה למדו חז”ל (מסכת מכות י) שהיו סימנים וחיצים שכוונו את הרוצחים להגיע לעיר מקלט. שואלים המפרשים, למה לערי מקלט שמו שלטים וסימני דרך אליהן ואילו לעולי הרגל לא שמו שלטי הכוונה לירושלים?

בספר **’שי לתורה’** מביא בשם הגר”ז (הרב יצחק זאב הלוי סולובייצ’יק זצ”ל - הרב מבריסק) שאמר, אדם שרצח בשוגג מבוהל כולו ממעשיו ומפחד ליצור קשר עם אנשים כדי לשואלם איך להגיע לעיר מקלט - פן יבולע לו, מה שאין כן בעולי הרגלים שאין להם פחד לשואל אנשים. וכן מצאנו באלקנה - אביו של שמואל הנביא, שעלה כל שנה מדרך למקום המשכן אחרת, כדי שיצטרפו אליו עוד אנשים וקיבל שכר גדול.

בספר **’טללי אורות’** (פרשת וזאת הברכה) הביא מעשה: הרב מפוניבז’ תינה לפני מרן בעל ה”חזון איש” את צערו וכאבו, כי בשעה שהוא מכתת רגליו בכל העולם - יום וליל ללא מנוח ושהות, על פתחי נדיבים ותורמים לקנין וקיום הישיבה הקדושה, הרי בזמן זה הולכת ונבנית להבדיל אוניברסיטה, והנה היא פורחת ונבנית בניינים על גבי בניינים, אגפים על גבי אגפים, ללא קושי וללא טרחה מרובה. השיב לו מרן החזו”א על אתר, ידוע כי התורה צוותה להציב סימנים לרוצח שנס לערי מקלט, שיידע את הדרך לברוח מגואלי הדם. נשאלת השאלה, מדוע אם כן לא ציוותה תורה לעשות אותם סימנים גם לעולי רגלים אשר היו הולכים ממקום למקום ושואלים היכן היא הדרך העולה לירושלים, מדוע לא יציבו גם להם סימנים?

אלא, הטעים מרן החזו”א זצ”ל ואמר: אילו יבוא רוצח וישאל על הדרך לערי מקלט, יכול להיות מצב כי כל זמן מה יבוא רוצח אחר וישאל, ואחריו עוד אחד, וימצא כי ישמעו הרבה על רציחה, את זה רצתה התורה למנוע, כי בכוחה של השמיעה החוזרת ונשנית על רצח - לקלקל הנפש, ולכן הציבו לו סימנים וחיצים, כדי שלא יהיה עליו לשאול וידע את הדרך מעצמו, מה שאין כן עולי רגלים בעלותם להיראות לפני ה’, אדרבה, רוצה התורה שדווקא יבואו העולים לכל עיר וישאלו בכל מקום האיך עולים לרגל והאיך היא הדרך וע”י זה בוודאי יצטרפו אליהם ויעלו עמם לרגל אנשים נוספים לראות פני ה’, ולכן לא הציבו להם סימנים.

והוסיף החזו”א לרב מפוניבז’: גם בעניינך, פרנסי האוניברסיטה הדואגים לכלכלתם - אילו תקשה עליהם מלאכת איסוף הכספים יצטרכו להסתובב בעולם ולערוך מגביות והתרמות וכך ישמעו בעולם ממציאותם ויכנסו לתודעת ההמון, ובזה אין חפץ להקב”ה, לכן הוא מספק להם את כל כספם וכלכלתם בהשקט כדי שיבנו ויעשו, העיקר שיהיו בשקט. אבל מי שבונה ישיבה - מי שבונה תורה, אדרבה, הקב”ה רוצה שישמעו עוד ועוד על מעלת וחשיבות התורה ובכך יתקדש שם שמים בעולם. לכן עושה הקב”ה, שיהיה לו קשה לגייס כסף, כדי שיצטרך לסוב על פני העולם כולו ולעורר את העם ולדבר אל ליבו על תורה ועל מעלתה ומעלת לומדיה...

ויעל אהרן הפהן אל הר ההר על פי וימת שם... בחדש החמישי באחד לחדש” (לג, לח)

בספר **’מנורת המאור’** כתוב ש-80,000 שילדים נקראו בשם אהרן, הלכו אחר מטתו של אהרן, והם נולדו לאחר שאהרן עשה שלום בית במשפחתם! אם נחלק 80,000 ל-40 שנה שהיו במדבר, נמצא שאהרן עשה ”שלום בית” עשרות פעמים בשבוע, זאת בנוסף לתפקידו ככהן גדול ושאר התפקידים האחרים שהיו מוטלים עליו! צא ולמד עד היכן מידתו של אהרן - **’אוהב שלום ורודף שלום!’**

”וידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה’: איש פי ידר נדר...” (מטות - ל, ב-ג)

שואל הרשב”ם: היכן מצינו איזו פרשה שמתחילת כן, שלא נאמר בתחילתה ”וידבר ה’ אל משה לאמר איש כי ידור ואיך מתחילה הפרשה בדיבורו של משה שאין מפורש לו מפי הגבורה? והנה, הרמב”ן כאן מבאר שמצינו במספר מקומות שמשה דיבר אל בני ישראל דברים שלא התפרש ציוויים קודם לכן. ובסוף העניין אכן נאמר ”אלה החוקים אשר צוה ה’ את משה”. עם זאת, יש להבין מדוע כאן וכן באותם מקומות אין ציון לכך שהם נצטוו ונאמרו כבר בעבר (כגון בהר סיני). וכן יש להבין מדוע מיקום פרשת נדרים, הינו בין מעשה קנאות - פנחס לבין מלחמת הנקמה במדיינים. והנה פרשת פנחס מסתיימת בתזכורת על קרבנות התמידים והמוספים שניתנו לישראל, ומאחר והפרשה סיימה עניין זה בפסוק ”אלה תעשו לה’ במועדיכם לבד מנדריכם ונדבותיכם”, נדרשת עתה התורה לדיני נדרים ונדבות, ולכן גם דיני נדרים מובאים לפני מלחמת הנקמה במדין, כי נקמה היא סוג של נדר - נדר לנקמה לפגוע בפוגע, ודרך האדם לנדור בעת צרה ובמיוחד בעת מלחמה. לכן מיקומה של פרשת נדרים כאן.

הקשר בין ערי המקלט - לגלות ולגאולה

אומר המדרש (במדבר רבה כג, יד): **”והקריתם לכם ערים, וכתיב (מסעי לה - יא, יד): ”יש ערי מקלט, את שלש הערים שלש שבארץ ישראל במערב, ושלש שבבערב הירדן במזרח, בני ראובן ובני גד וחצי שבט המנשה”, שנגאמר (דברים ד, מג): ”את בצר במדבר בארץ המישור לראובני ואת ראמת בגלעד לגדי ואת גולן בגשן למנשה”, הרי שלש במזרח ושלש במערב, חברון משל יהודה ושכם בהר אפרים, זהו נפולין וקדש בגליל משבט נפתלי.**

משה חלק את עבר הירדן לראובן ולגד ולחצי שבט המנשה והבדיל מהם שלש ערים, שנגאמר (דברים ד, מא): **”אז יבדיל משה שלש ערים, אבל יהושע חלק לכל השבטים ונתן לשבט הלוי ארבעים ושמונה עיר ונטלו הכהנים שלש עשרה, והשאר ללויים, שלש ערי מקלט נטלו בגורלם, ושבט הלוי לא נטלו בארץ, והסיבה לכך (דברים יח, א): ”אשי ה’ ונחלתו לאכלו”.** אתה מוצא סנחריב הגלה אותן שלש גליות, **גלות ראשונה** - הגלה לראובני ולגדי ולחצי שבט המנשה, **והשנייה** - שבט זבלון ושבט נפתלי, שנגאמר (ישעיה ח, כג): **”קצת הראשון הקל ארצה זבלון וארצה נפתלי”, השלישית** - הגלה לשאר שבטים, שנגאמר (ישעיה ח, כג): **”והאחרון הכביד”** - הכבידן כבמכבד. נבוכדנצר אף הוא הגלן בשלש גליות מן שבט יהודה ובנימין, **בראשונה** הגלה יהויקים, **ובשנייה** יהויכין, מה עשה קשר אותו בקורכין (מרכבת מלכות מכוונת) שלו מיקר, שנגאמר: **”כי הנני משלחך כגבירה”,** מה הגבירה הזאת אדם מיקר אותה, כך עשה לו נבוזראדן - הגלה לצדקיהו, והרי שלש גליות.

ומנין שהיה סנחריב קוזמוקרטור (מושל), שהיה מגלה אלו לכאן ואלו לכאן, והגלה את ישראל לבבל והביא אלו שבבבל לכאן. אמר הקדוש ברוך הוא בעולם הזה, על ידי עונות גלו ונתפזרו בשערי הארץ, אבל לעתיד לבוא (דברים ל, ד): **”אם יהיה נדחך בקצה השמים משם קבצך ה’ אלקיך ומשם קחך”,** וכתוב עוד (ישעיה יא, יב): **”ונפצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ”,** וכן ישעיה אומר עוד (לה, ט): **”ופדויי ה’ ישבון ובאו ציון ברינה ושמחת עולם על ראשם ששון ושמחה ישיגו ונסו יגון ואנחה”,** אכ”ר.

”ויכתב משה את מוצאייהם למסעייהם על פי ה' ואלה מסעייהם למוצאייהם” (לג, ב)

בספרים הקדושים מובא שלכל אדם יש את המסעות שלו, במשך ימי חייו. ועליו לדעת ש”מוצאייהם למסעייהם” הפרטי שלו - הכל על פי ה' וזאת בחשבון מדוקדק לפרטי פרטים. כל צער וצער - הכל במדויק מאת ה'!

סיפור הממחיש זאת, מובא בספר ”האמנתי ואדברה”, גם לכבוד הילולת רש”י הקדוש (כ”ט תמוז) החל בימים אלו.

תלמיד ישיבה שהשתתף באותה נסיעה מספר ומשחזר את המעשה לפרטיו שהתרחש בחודש אלול תשכ”ג: היה לנו זמן קיץ מוצלח, ישבנו והגינו על תלמודנו כהלכה - לשביעות רצונם של ראשי הישיבה וכפרס הוקרה, הוחלט לתת לנו יומיים של נסיעה למקומות הקדושים בגליל, ולהתפלל על ציונו של רש”י ורבי אלעזר בנו ממירון.

נסענו כולנו, למעלה מ-50 בחורים תלמידי ישיבת ”שבט סופר” פרשבורג, עם צוות ההוראה במשאית טיולים. נהג המשאית לחץ על דוושת הגז - ולא הרפה. באחד העיקולים החדים במורדות הכביש המוביל ממירון לטבריה, הוא לא התאים את המהירות הנסיעה לתנאי הדרך הקשים.

ואז, ברגע הבלהות, סטה מנתיבו, התהפך אל הוואדי בשולי הכביש, ולאחר כמה גלגולים, שבמהלכם התעופפו כולם החוצה, נחתה המשאית על צדה. התחלנו לאמוד נזקים. תחילה השתררה דממה מקפיאת דם, אחריה פרצו הזעקות הנוראות וקולות השבר של הפצועים הרבים. לאט-לאט התברר גודל האסון המחריד, כאשר נודע שישנם ארבעה הרוגים באותו יום נורא - הנהג (ח.ב) עצמו, שנזרק החוצה מתא הנהג ונמחץ מתחת למשאית הכבדה, ויחד איתו שלשה בחורים מבני הישיבה - נהרגו בתאונה הקטלנית. הבחור יצחק נוישטט ז”ל, הבחור אברהם בנימין פרידמן ז”ל והבחור מרדכי פולק ז”ל.

הבחור מרדכי פולק ז”ל, היה ידוע כאחד הבחורים המצוינים בישיבה, מתמיד עצום, ירא שמים בתכלית. בהתנהגותו, נראה כי גמר אומר לתמוך בכל שלשת העמודים שעליהם העולם עומד - הוא הצטיין בתורה, היה גדול בעבודת התפילה ומופלג בגמילות חסדים. במקביל, שקד על דברי הכתוב ”והצנע לכת עם אלוך” - את כל מעשיו הצניע מאוד ואת כל הליכותיו. רק מתי-מעט ידעו על מנהגו לכתוב בכל יום בפנקס קטן, את כל מעשיו ונפילותיו של אותו יום. בלילה, טרם עלותו על יצועו היה קורא בפנקס, בודק ומבקר בשבע עיניים את כל מעשיו, לראות אם חס וחלילה לא חטא, אם אין צורך לתקן דבר במעשיו. ממש סמל של עובד ה' מתוה הטרואגי, השרה אבל כבד על כל מכריז.

מאוחר יותר נודע, כי אביו של ההרוג - הרב שלום פולק, ששימש באותם ימים כמלמד בת”ת 'חוג חתם-סופר' בפתח תקוה, קיבל 'אות משמים' על האסון - באותה שעה לימד את תלמידיו בכיתתו, לפתע קפאו מחוגי שעונו ועצרו מלכת. היה זה בדיוק ברגע התאונה.

ידיד טוב היה לו למרדכי פולק, זאב הלוי שמו. מסיבות שונות, לא הצטרף לנסיעה ונותר בישיבה. הידיעה האיומה השיגה אותו בבית המדרש. הוא חש שלבו נשבר בקרבו, שלשה מחבריו הטובים לא שבו חיים, ממסע שכל כולו לא נועד אלא לשם השתטחות על קברי צדיקים, התעלות והתכוננות לקראת יום הדין. כאבו הגדול במיוחד היה על ידידו הקרוב מרדכי פולק. עם זאת, ידע בידיעה ברורה כי צדיק ה' בכל דרכיו, א-ל אמונה ואין עוול וכל דרכיו משפט. ומכל מקום, שאלה גדולה ניסרה בחלל ראשו, על שום מה נגזרה גזירה קשה על שלשה בחורי חמד שהיו עמלים ויגיעים בתורה? ...

לאחר כמה שבועות, באחד הלילות, חלם זאב חלום מסמר שיער: ידידו הטוב מרדכי פולק נגלה אליו. פניו מפיקות אור יקרות ואומר לו: ”זאב, ראיתי את צערך הגדול, ובאתי לעודד אותך”. מרדכי היה נראה מאושר מאוד ”אל תצטער על המאורע אשר קרה לנו. רק למראה עיניכם הוא אסון, רק בעולם הזה, השטחי, אבל אצלנו הכל נראה אחרת לגמרי. אני מאושר מאוד. דע לך כי מיד בעלותי השמימה, הכניסו אותי לגן עדן ופתחו בפני את שערי היכלו של התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי - שצירפני מיד למתיבתא שלו, כי זכינו להקריב חייו לטובת עם ישראל בנסיעה שכל כולה נועדה לתפילה על ציונו הקדוש... זוכר אתה את מנהגי הקבוע ללמוד בכל ערב שבת קודש את פרשת השבוע שנים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש”י? היודע אתה מה שכרי? ובכן, זוכה אני ללמוד בחברותא עם רש”י הקדוש, ואני מסתופף בצילו!

האם לא טוב לי? מה לך לבכות על גורלי? שערותיו של זאב סמרו למשמע הדברים, אך הוא לא אבד עשתונותיו. הוא פנה אל מרדכי ואמר: ”שתי שאלות יש לי לשאול אותך. האחת, איך נכנסת לגן-עדן מבלי לעמוד קודם במשפט בפני בית דין של מעלה? השנית, מה טעם נקנסה עליך ועל חבריך מיתה משונה ואכזרית שכזו בקיצור ימים ושנים? ענה לו מרדכי: ”לפני שנה, בראש השנה של תשכ”ב, נגזרה גזירה על כל הישוב היהודי בארץ ישראל, גזירה קשה ומרה, אסון כבד עמד לרדת על יושבי הארץ, בגלל העוונות שהטו את הכף. אך בעל הרחמים ריחם על עמו, שארית נחלתו, והחליט לכפר על הכלל בקרבן ציבור של ארבע נשמות זכות וטהורות ובתוכם שלשה תלמידי ישיבה קדושה מעיר הקודש ירושלים. אנחנו, ארבעת ההרוגים, היינו הקרבן של כולכם. מעתה תבין גם, איך למרות נפילתה הנוראה של המשאית לא נהרגו יותר אנשים. עד שקצין המשטרה שהגיע לבחון את זירת האירוע שאל בפליאה: 'מי הציל אתכם? רק ארבעה הרוגים מהתרסקות כזאת?' אמנם כן, הגזירה היתה רק על ארבעה ולא יותר! ואפילו הפצועים שנפצעו בתאונה הקשה הזו, כל פצוע וחשובנו המדויק. כל שריטה, כל שן שבורה וחתך עמוק - הכל בחשבון. קל וחומר הפצועים קשה ובינוני. לכל אחד סיבה מדויקת ומפורטת מדוע ולמה. הכל היה מכון בחשבון אלוקי מדוקדק - עד מיצוי הדין. מעכשיו, תבין מדוע לא עמדנו למשפט. קרבן עולה - כשמו כן הוא. קרבנות עולה, עולים לרצון הישר לגן עדן ואינם צריכים לעמוד בפני בית-דין של מעלה... ומיד נעלמה דמותו של מרדכי.

זאב הקיץ בבהלה. נפשו היתה כאוניה מיטלטלת מהחלום הנורא. הוא התהלך כסהרורי במשך מספר ימים, דמותו המאירה של מרדכי לא משה מנגד עיניו, אך עדיין הרגיש ספק בנפשו, האם היה זה חלום אמיתי, או שמא בעל החלומות הביא לו חלום זה ממחשבות ליבו. הספק הציק לו וטרד את מנוחתו עד מאוד. הוא החליט לעשות מעשה ולבקש שיתגלה אליו מרדכי שוב ויתן לו סימן, אם אכן החלום אמיתי. זאב הבין שבשביל שתתמלא בקשתו, עליו להיות בעל מדרגה, להתקדש ולהיזדכך כראוי.

זאב החל לנהוג בגינוני קדושה וטהרה מופלגים. טבל במקוה, הרבה בתעניות, התפלל בבכיות מרובות והתחנן - כי ה' יאיר אליו פניו וישלח לו ברוב חסדיו את חברו מרדכי, לגלות לו למפרע על חלומו, האם הוא חלום אמת או דמיון פורח. חברו מרדכי, לא הופיע. לא בלילה הראשון ולא בלילות הבאים.

ורק אחרי שנה וחצי, מרדכי הופיע. מרדכי אמר לו כך: ”משמים השגיחו עליך ועקבו אחר התנהגותך... וכעת ראוי הנך לשמוע תשובה על שאלותיך, ולפיכך נשלחתי אליך שוב. הסתפקת האם החלום ההוא היה אמיתי או פרי דמיון. דע לך בוודאות כשמש, שהחלום ההוא היה אמיתי. וזה לך האות, שני סימנים אתן לך להוציא כל ספק מלבך: סימן ראשון, בעוד 7 שבועות מהיום, תתארכ עם בת זוגך בשעה טובה ומוצלחת. שם כלתך המיועדת - דבורה בת שמעון. סימן שני - שלשה שבועות לאחר האירוסים יופיע פתאום דוד ארוסתך, שנעלמו עקבותיו באירופה בשנות השואה, ונחשב למת”.

זאב התעורר וזכר את החלום הנפלא. זאב רשם את כל הסימנים והחליט לעקוב האם אכן יתממשו... לאחר כמה ימים החלו מדברים נכבדות על נערה בת טובים שעלתה זה מקרוב מארגנטינה, שמה הוא: דבורה בת שמעון. השידוך התנהל בעצלתיים. ובדיוק 7 שבועות לאחר ליל החלום, נחגגו האירוסין של זאב לדבורה בת שמעון מארגנטינה! זאב לא שכח את הסימן השני. בתום סעודת האירוסין ניגש לאבי הכלה ושאל אותו: ”האם היה לך אה שנעלם בתקופת השואה? 'בוודאי! מהיכן אתה יודע?' שאל אבי הכלה בהפתעה, 'אחי היקר נשלח ל'מחנה עבודה' ונעלם. אין לנו עדות מה קרה איתו. כנראה שמת בשואה.

זאב נענה כממתיק סוד: ”הוא חי, ועוד מעט יתגלה!” אבי הכלה הביט בו במבט מוזר. חתן מגלה עתידות לקח לו, או שמא בעל דמיונות, רק שלא מעורער בנפשו... שלשה שבועות אחרי כן, הגיע מברק בהול לישיבה. החותן המיועד שלח לחתנו: ”צדקת, צדקת! אחי הגיע פתאום ארצה, הוא נותר בחיים וברח לרוסיה, שם נשלח למחנות עבודה. באורח פלא שוחרר זה עתה ועלה מיד ארצה ומיד חיפש ומצא אותנו”.

זאב ידע כעת בידיעה - ברורה מאין כמותה, כי דרישת השלום שקיבל ממרומים היתה אמיתית. ארבעת ההרוגים היו קרבנות ציבור - עולה תמימה. ומי שלומד בכל שבוע שנים מקרא ואחד תרגום עם פירוש רש”י, בא על שכרו. ומעל הכל - כל דבר הקורה עמנו בעולם הזה, הריהו בחשבון מדוקדק ”מסעייהם על פי ה'”!

מִפֶּה נֶפֶשׁ בְּשָׁגָה (לה, טו)

לידו? והשיב לי: 'הייתי תורן בבית החולים, ועבדתי רצוף יומיים, וישנתי רק שעתיים. סירבתי להמשיך באותו יום בעבודתי כרופא מרדים, אך הנהלת בית החולים הכריחה אותי לעבוד'. אמרתי לו, שהחטא לא מוטל רק עליו. האשמים העיקריים - הם אלו שאילצו אותו לעבוד כמרדים בתנאי לחץ קשים. והרופא, נחשב כהורג נפש - כשהוא קרוב לשגגה.

ויעויין במסכת יומא (כ:), שם מבואר ששינוי בבית המקדש את זמן תרומת הדשן ביום הכפורים, ותרמו את הדשן בחצות הלילה, בגלל חולשת הכהן הגדול, כדי שיוכל לנוח בין עבודה זו, לשאר עבודות היום. ולכן נראה, שתורנות זו פסולה ואסורה.

ונאמר ב'שולחן ערוך': "לא יתעסק ברפואה, אלא אם כן הוא בקי ולא יהא שם גדול ממנו, שאם לא כן, הרי זה שופך דמים". לפי זה, אין רשות להפקיד חולים בידי סטאז'ר שאינו מספיק בקי, בעוד ישנם מתמחים גדולים ממנו. ובנוגע לשאלתנו, נראה שיש להשיב כדלהלן:

א) הרופא הסטאז'ר אינו צריך כפרה, ומכל מקום צריך קצת תשובה, משום שמגלגלים זכות ע"י זכאי וחובה על ידי חייב. ב) הרופא הבכיר צריך כפרה. ובנוגע לסדר הכפרה, נראה שיתענה בשלשה ימים - ב', ה', ב'. ואם רצונו ליתן איזה מתנה ליתומי הנהרג, דבר טוב עושה. וצריך גם לתמוך בלומדי תורה על שם הכתוב: "נר ה' נשמת אדם", "נר מצוה ותורה אור" - הכל לפי יכולתו ומצבו.

חזק חזק ונתחזק

בברכת התורה

רון ברינה

"לְאֲדָם מְעַרְכֵי לֵב וּמָה' מַעֲנֵה לְשׁוֹן" (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו"ר אבי : יעקב בן רחל וצדוק מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף : דינה בת שרה נפתלי בן רוחה : סמי בן שמחה : גורלי בן שמחה רבי מאיר בן אשר : יוסף חיים בן לאה : יהודה בן טובה סלמן בן חבו דוד : יעקב בן סאלם : חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאורו אברהם : שלמה בן זוהרה אפרים בן ציון ורבקה : עופר בן יחיא : סמי בן חנה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה : ישראל מאיר בן עטרה מינה בת מרדכי שמואל : יפה נדרה בת נעימה : רוזה בת שמשון מרים בת עזיזה : נוראני בת מרים ורבי : כותן בת חביבה : אהובה (דייז) בת טובה שמחה בת סרח : חיה בת יוסף : רחל בת חנה : חנינה בת כמיסה **להצלחה:** אריה (לאון) בן מלכה : אליעד יעקב בן פאולה **יוניג הגון -** זהבה בת אטו : ג'ימי שמואל בן אסתר (Jimmy Shmuel ben esther) רחלי בת זהבה: עדינה בת שמחה: הדס-הודיה בת פאולה: אלקנה רחמים בן איריס

אל מעונו של הרב הגאון יצחק זילברשטיין שליט"א הגיע רופא צעיר בשנות ההתלמדות - "סטאז'ר", וביקש לספר את אשר על לבו, משום שיש לו מוסר-כליות שמייסר אותו נורא, ולבו נוקפו, על אשר יצאה תקלה חמורה מתחת ידו.

באחד הלילות, מספר הסטאז'ר, עבדתי תחת השגחה של רופא בכיר, במסגרת תורנות לילה באחת המחלקות בבית החולים. הרופא הבכיר יצא למנוחה קצרה, לאחר עבודה מותשת של יותר מיממה!

והנה הבחנתי, כי מצבו של אחד החולים הורע עד למאוד, ומיהרתי להתקשר אל הרופא הבכיר. ניכר היה כי התעורר משינה עמוקה, אך מיד לאחר שהתחלתי להסביר לו באיזה חולה מדובר, קטע את דבריי: "אני יודע היטב במי מדובר. הוא מטופל אצלי כבר חודש. עתה שמע נא - תמהר ותתן לו את הטיפול הבא... וייטב לך". על מנת לוודאות שוב כי לא נפלה טעות בזיהוי, שבתני וניסיתי להדגיש בסיום השיחה כי מדובר בחולה פלוני - אך הרופא הפטיר: "כבר אמרתי לך שאני יודע למי אתה מתכוון! חבל על כל רגע...".

הזדרזתי ועשיתי כדבריו. אלא שעד מהרה, חלה התדרדרות חמורה במצבו של החולה. לא היתה ברירה, אלא להזעיק את הרופא הבכיר. אך היה זה כבר מאוחר. החולה שבק חיים לכל חי. והנה, מגיע הרופא למקום, מביט בחולה, ו...חושך בעיניי. אחז את ראשו בבהלה וזעק מרה: "אוי וי, ואני הייתי בטוח כי מדובר באדם אחר...!".

מאז, ממשיך הסטאז'ר לספר, צער וחרדה גדולה נפלה עלי, עד שאיני מצליח לישון בלילות. וביקש לשאול את פי הרב שליט"א: האם נחשב הוא לגורם למוות בשגגה וצריך כפרה, או שמא נאמר "מאי הוה ליה למיעבד" (פירוש: מה היה לו לעשות) ופטור? ואותה שאלה בנוגע לרופא הבכיר - האם צריך כפרה על איבוד הנפש שנגרם מחמת טעותו?

השיב הרב שליט"א: ראשית כל, יש להדגיש כי ההנהגה להעסיק רופא שעוה רבות כל כך, הינה נוגדת מאוד לדעת תורה. הרי אפילו על מורה (המלמד תלמידים) נאמר בשולחן ערוך (יר"ד סימן רמ"ה סעיף י"ז ברמ"א): "אין למלמד לנעור (להישאר ער) בלילה יותר מדאי, שלא יהיה עצל ביום ללמד. וכן לא יתענה... כי כל אלו הדברים, גורמים שלא יוכל ללמד היטב. וכל המשנה... ומסלקים אותו".

מכאן נלמד בכל שכן, שאסור לרופא להימנע מלישון ולנוח כדי צורכו, כי הדבר ימנע ממנו שיקול דעת וטיפול נכון, וגובל הדבר בסכנת נפשות.

וכבר הגיעה אלינו שאלה מרופא דגול, שרצה לשלוח יד בנפשו, כי הרדים אשה צעירה שהיתה צריכה לעבור ניתוח, והרופא פתח את ברז ההרדמה במקום לפתוח את ברז החמצון, והביא הדבר לפטירת האשה על שולחן הניתוחים, רח"ל. בעלה שהגיע כדי להיות נוכח בשעת הניתוח, נתבשר שאשתו, אשת נעוריו, נפטרה, והעלימו ממנו את האמת המרה, שסיבת המוות היתה מחמת טעות רופא.

הבעל זעק בבכי מר; 'השיבו לי את אשתי, לפני רבע שעה נכנסה בריאה ושליומה. אל תשיבו לי גוויה'. הרופאים השיבו את נפשו של הבעל. אך הרופא המרדים מספר לי שחיו יותר אינם חיים. הוא אינו יוכל לסלוח לעצמו על גרימת המוות. אמנם נעשה בשגגה, אך בכל זאת היה זה הוא שהמית אשה בדמי ימיה. הרופא הפסיק לאכול וביקש למות מתוך צער ויגון. שוחחתי עמו, ושאלתיו איך הגיעה תקלה זו

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסגנה שליט"א אברהם בן חנה : יעקב ישראל בן גלית אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה דוד בן שמחה : מנחם בן עליזה: איתן חיים בן שלומית פאולה בת דינה: זהבה בת הודיה : גלית בת רות מרים קרן בת רבקה : אילה לאה בת ציפורה שרה בת רבקה: שרה תהילה בת חנה אברהם בן אנט : פיבי בת חביבה בן חמו אריאל בן אביגיל : שושנה בת שדרה רחל בת נטרה: רות בת לינה : נטרי בת רחל

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה : ליאור בן דינה שושנה רייזל בת מינה : שירה בת ששנה מיטל בת לולו : ליאת בת ויקטוריה שמחה צביה בת רחל יובל בן שלומית רחל בת חיה עדי בת מזל

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

כתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים ניתן לשלוח צ'ק לכתובת: רח' הקוצר 2 רמת השרון מ.4741102